

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/3/2023
Identifikačné číslo spisu: 8720201725
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Valentová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8720201725.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Y. L., bývajúceho v F., O. XXX/X, zastúpeným JUDr. Marcelom Ružarovským, advokátom, so sídlom Trnava, A. Žarnova 11C, proti žalovanej BPN PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, so sídlom Boulevard Haussmann 1, 750 09 Paríž, Francúzsko, zapísaná v parížskom registri obchodu a spoločnosti pod č. 542 097 902, konajúca prostredníctvom BPN PARIBAS PERSONAL FINANCE SA, pobočka zahraničnej banky, Bottova 7939/2A, Bratislava, IČO: 47258713, zastúpená splnomocnencom Nagyová Tenkáč, s.r.o., so sídlom Ružinovská 42, Bratislava, IČO: 36862169, o zaplatenie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17Csp/42/2020, v konaní o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 25. mája 2022 sp. zn. 13CoCsp/46/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 22. júna 2021 č. k. 17Csp/42/2020-105 žalobu zamietol (výrok I.), stranám sporu náhradu trov konania nepriznal (výrok II.).

1.1. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 257 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a z dôvodov hodných osobitného zreteľa úspešnej žalovanej nepriznal právo na náhradu trov konania. Za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval nepriaznivú finančnú a sociálnu situáciu žalobcu, ktorý ukončil štúdium v Českej republike, nemá žiaden príjem, je nezamestnaný, poberá iba tzv. SOS dotáciu vo výške 300 eur mesačne a žije u svojej tety. Žalobca nie je schopný uhradiť žalovanej trovy konania bez toho, aby vážnym spôsobom nebolo zasiahnuté do zabezpečenia jeho základných životných potrieb. Vzhľadom na predmet podnikania žalovanej nebude nepriznaním náhrady trov konania žalovanej vážnym spôsobom zasiahnuté do jej finančnej sféry.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej proti prvoinštančnému rozsudku len čo do výroku o náhrade trov konania, uznesením rozhodnutie v napadnutom výroku zmenil vo výroku II. tak, že žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100% s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (výrok I.) a zároveň žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (výrok II.).

2.1. Odvolací súd po zaobraní sa teoretickými východiskami rozhodovania o náhrade trov konania podľa § 257 CSP (posudzovania výnimočného nepriznania náhrady trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa ako odchýlky od zásady zodpovednosti za výsledok) konštatoval, že „súdom prvej inštancie prezentované dôvody však nenapĺňajú cieľ ust. § 257 C.s.p. a neposkytujú dostatočný základ a dôvod pre aplikáciu tohto ustanovenia na predmetný prípad. V prvom rade odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie pri aplikácii § 257 C.s.p. vychádzal len z tvrdení žalobcu na pojednávaní konanom dňa 22.06.2021, pričom tieto tvrdenia žalobca nijakým spôsobom nepreukázal. Napriek uvedenej skutočnosti však súd prvej inštancie považoval tieto tvrdenia za pravdivé a preukázané, pričom na takýchto záveroch založil potrebu aplikácie § 257 C.s.p. na predmetný prípad, čo však nie je dostačujúce. V druhom rade odvolací súd poukazuje na to, že minimálne finančná situácia žalobcu sa nejaví ako situácia zakladajúca dôvody hodné osobitného zreteľa, pretože napriek tvrdeniam žalobcu o tom, že je nezamestnaný a nemá žiaden príjem, keďže z tvrdení samotného žalobcu vyplýva, že v roku 2019 kúpil motorové vozidlo za sumu 800 eur, ktorého prevádzka a údržba (vzhľadom na to, že ide o 12-ročné vozidlo podľa tvrdení žalobcu) si vyžaduje určité aj zvýšené finančné náklady a rovnako aj z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplynulo (bod 10. odôvodnenia, posledná veta), že žalobca nadobudol postúpenú pohľadávku za odplatu vo výške 50 eur, a to na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 21.03.2020, t. j. tri mesiace pred podaním žaloby na súd prvej inštancie. Rovnako odvolací súd poukazuje aj na skutočnosti uvádzané žalovaným v rámci odvolacieho konania, a to, že žalobca okrem predmetnej pohľadávky nadobudol za odplatu (101,-Eur a 1.565,- Eur) aj iné pohľadávky, čo vyplýva z verejne dostupných registrov. Odvolací súd rovnako ako žalovaný má za to, že v prípade, ak by finančná situácia žalobcu bola tak nepriaznivá a zlá, ako v priebehu či už prvoinštančného konania alebo odvolacieho konania uvádzal, nebolo by možné, aby bol v tejto situácii schopný nadobudnúť pohľadávku za odplatu a rovnako nadobudnúť motorové vozidlo, síce ešte v roku 2019, ale za sumu 800 eur, a to bez akéhokoľvek príjmu. Z uvedených dôvodov mal preto odvolací súd za to, že v predmetnom prípade neboli splnené podmienky na aplikáciu § 257 C.s.p. a súd prvej inštancie tak rozhodol nesprávne, keď žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznal.. Na predmetný prípad bolo potrebné aplikovať zásadu úspechu vo veci (§ 255 C.s.p.). V predmetnom prípade bola žaloba vo veci samej zamietnutá pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie, preto procesne plne úspešným bol v tomto prípade žalovaný ktorému tak vznikol voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100%“.

3. Proti výroku I. uznesenia odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Dovolateľ žiada, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým zmenil rozhodnutie prvoinštančného súdu v napadnutom výroku o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a zároveň žiadal priznať trovy dovolacieho konania.

3.1. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP žalobca namieta porušenie práva na spravodlivý proces. Argumentoval, že z napadnutého uznesenia a z písomného vyjadrenia žalovanej z 8.11.2021 vyplýva, že žalovaná v odvolacom konaní predkladala nové dôkazy, odvolací súd nerešpektoval kogentné ustanovenie § 385 ods. 1 CSP, nenariadil pojednávanie za účelom doplnenia dokazovania, čím došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

3.2. Zároveň zdôraznil porušenie princípu rovnosti strán v tom, že žalovaná v prebiehajúcim odvolacom konaní predkladala na preukázanie majetkovej situácie žalobcu dôkazy, ktoré sú podľa dovolateľa novotami a v zmysle ustanovenia § 366 písm. d) CSP nemali byť v odvolacom konaní pripustené. Odvolací súd takéto dôkazy predložené v rozpore s procesnými predpismi akceptoval a na ich základe zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti trov konania v prospech žalovanej. Odvolací súd takýmto postupom narušil princíp rovnosti strán, pretože akceptoval postup žalovanej v rozpore s

právnou úpravou, došlo teda k nedôvodnému zvýhodneniu žalovanej na úkor žalobcu. Prípustnosťou novôt v odvolacom konaní sa zaoberal Najvyšší súd SR v rozhodnutiach sp. zn. 5Cdo/35/2019 a 1Cdo/24/2019. Navyše odvolací súd ani nevysvetlil či vôbec ide o novotu alebo nie, a v kladnom prípade prečo na ňu prihliadal.

3.3. Podľa dovolateľa obsahom požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia je aj presvedčivé a náležité odôvodnenie odklonu od záverov iných rozhodnutí v podobných veciach. Na rovnakú otázku priznania náhrady trov konania Krajský súd v Prešove vo veci sp. zn. 3CoCsp/36/2021, v ktorej vystupoval dovolateľ na strane žalobcu, bola daná odlišná odpoveď. Dovolateľ považuje za neprípustné, aby ten istý súd rozhodol o totožnej otázke úplne rozdielne, pretože takéto rozhodovanie popiera zmysel a účel právnej istoty, predvídateľnosť rozhodnutí, teda zasahuje do práva na spravodlivý proces.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť alternatívne zamietnuť a uplatnila si náhradu trov dovolacieho konania. Odvolací súd svojim procesným postupom podľa žalovanej neporušil právo dovolateľa na spravodlivý proces.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ aj „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania neplní úlohy prvoinštančného či odvolacieho súdu ako tretej inštancie prebiehajúceho súdneho sporu. Úloha dovolacieho súdu spočíva v náprave najzávažnejších procesných pochybení resp. v riešení otázok zásadného právneho významu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo

veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej.

11. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu spät'vzatia žaloby po rozhodnutí prvoinštančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvoinštančné uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí; spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. V danom prípade rozhodnutie súdu prvej inštanície o nároku na náhradu trov konania, i keď je obsiahnuté vo výrokovej časti rozsudku, má vo svojej podstate vždy povahu uznesenia.

12. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej ním riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (I. ÚS 275/2018, in č. 74/2018 Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky).

13. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13.1. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolačím dôvodom sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

13.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolačím súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo ním tvrdenej vade zmätočnosti.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14.1. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia

predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 125/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

15. Žalobca vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania na základe písm. f) spomínaného § 420 CSP, pričom vytýkal odvolaciemu súdu vydanie rozhodnutia bez nariadenia pojednávania, porušenie princípu rovnosti strán prihliadnutím na dôkazy, ktoré nemali byť pripustené a odlišné rozhodovanie toho istého súdu v podobnej veci.

16. Dovolací súd v súvislosti s námietkou rozhodnutia odvolacím súdom bez nariadenia pojednávania uvádza, že realizácia procesného oprávnenia strany sporu byť prítomnou na pojednávaní neprichádza do úvahy vtedy, keď súd v súlade so zákonom koná a rozhoduje bez nariadenia pojednávania, ako bolo v danom prípade.

16.1. Podľa čl. 12 CSP na prejednanie veci sa nariaďuje ústne pojednávanie, ak zákon neustanovuje inak.

16.2. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

16.3. Odvolací súd rozhodoval o odvolaní žalovanej podanom výlučne v časti trov konania, ktorému rozhodovaniu formou uznesenia v zásade nepredchádza ústne pojednávanie. V tomto prípade uvedená procesná povinnosť vyplývajúca z ustanovenia § 385 ods. 1 CSP odvolaciemu súdu nevznikla, pretože neexistovali dôvody uvedené v dispozícii citovaného ustanovenia, teda nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, pretože v sporovom konaní sa plne aplikuje zásada koncentrácie konania, na základe ktorej stranám sporu (teda i dovolateľovi) vznikla procesná povinnosť koncentrovať dôkazy v zásade v rámci prvoinštančného konania. Na nariadenie pojednávania na odvolacom súde neexistoval ani žiadny konkrétny dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na okolnosť, že dôkazy pre ktoré podľa dovolateľa malo byť nariadené pojednávanie, boli neprípustnými novotami ako bude v ďalšej časti odôvodnenia konštatované (body 20. a 20.1.), potreba nariadenia pojednávania sa stala celkom bezpredmetnou. Odvolací súd pri prejednaní odvolania žalovanej mal splnené podmienky na rozhodnutie bez pojednávania, svojím postupom neporušil princípy ústnosti a priamosti konania.

17. Dovolateľ namieta, že ďalšie vyjadrenie žalovanej z 8.11.2021 uplatnené v odvolacom konaní nemalo byť odvolacím súdom pripustené, pretože v ňom predložené dôkazy sú novotami, a pokiaľ odvolací súd na ich podklade zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, porušil princíp rovnosti strán.

18. Pre odvolanie podľa CSP je typický systém neúplnej apelácie, ktorý vylučuje možnosť efektívneho uplatnenia nových skutočností a dôkazov v odvolacom konaní. Výnimkou pre odvolateľa je použitie nových prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany v odvolaní, a to za splnenia taxatívne vymedzených podmienok v zmysle § 366 CSP. Súčasne platí, že odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

19. Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy a/ ak sa týkajú procesných podmienok, b/ ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d/ ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

20. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná vyjadrením z 8.11.2021 reagovala na doručené vyjadrenie žalobcu (odvoláciu dupliku). V tomto vyjadrení z 8.11.2021 žalovaná predkladá zistenia získané z verejne dostupných zdrojov a to uznesenie Okresného súdu Žilina z 15.1.2020, sp. zn. 6K/11/2015, uznesenie Okresného súdu Prešov z 31.5.2021 sp. zn. 2K/18/2019, oznámenie o vyhlásení ponukového konania - E. zo 4.5.2021 a LV č. XXX a č. XXXX, ktorými je preukazovaný majetok žalobcu. Vyjadrenie

žalovanej z 8.11.2021 bolo doručené žalobcovi, ktorý naň reagoval vyjadrením z 9.11.2021.

20.1. Žalovaná vo vyjadrení z 8.11.2021 k odvolacej duplike žalobcu uplatnila nové skutočnosti a nové dôkazy s odôvodnením, že nimi má byť spochybnená nepriaznivá finančná situácia žalobcu, z ktorej vychádzal súd prvej inštancie, a odvolací súd ich uplatnenie akceptoval (porovnaj bod 10. v spojení s bodom 23. jeho odôvodnenia). Išlo o tvrdenie, že žalobca nadobudol pohľadávky za odplatu 101 eur a 1.565 eur, na ktoré skutočnosti žalovaná predložila listinné dôkazy. Za tejto situácie dovolateľ opodstatnene odvolaciemu súdu vytýka, že akceptoval nové skutočnosti a dôkazy, ktoré žalovaná uplatnila až vo vyjadrení k odvolacej duplike žalobcu, ktorým postupom nedôvodne zvýhodnil žalovanú oproti žalobcu. Odvolací súd sa navyše nezaoberal včasnosťou a dôvodnosťou uplatnenia novôt odvolateľkou. Odvolací súd nemohol prostriedky procesného útoku a obrany uplatnené žalovanou v odvolacom konaní akceptovať, nakoľko neboli splnené podmienky § 366 CSP. Navyše v zmysle § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Keďže dôkazy uvedené vo vyjadrení žalovanej z 8.11.2021 boli neprípustnými notami v odvolacom konaní, nebol daný dôvod na ich vykonanie. Dovolací súd zároveň poznamenáva, že vykonanie dôkazu predloženého až v odvolacom konaní, hoci sa mohol predložiť aj skôr, by znamenalo popretie princípu neúplného apelačného konania, koncentračnej zásady, popretie dôkaznej povinnosti sporových strán, ako aj povinnosti tvrdenia v zmysle čl. 8 CSP.

21. Dovolací súd ďalej posudzoval, či uvedeným nesprávnym postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces, pričom sa zaoberal predovšetkým okolnosťou akou mierou pochybenie odvolacieho súdu zasiahlo do tohto práva žalobcu. Dovolateľ argumentoval, že na podklade neprípustných novôt odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania a takýmto postupom porušil princíp rovnosti strán.

21.1. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že tento súd sa náhradou trov konania podľa ustanovení § 257 CSP podrobne zaoberal, svoje rozhodnutie s prihliadnutím na charakter sporu náležitým spôsobom odôvodnil a prijaté právne závery sú akceptovateľné a zodpovedajú priebehu konania. Zo samotnej obsahovej štruktúry bodu 23. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že skutočnosti, na ktoré odvolací súd prihliadal v rozpore s § 366 písm. d) ako aj § 365 ods. 3 CSP, boli len podporným argumentom pre primárne dôvody pre ktoré odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Odvolací súd uviedol, že „V prvom rade odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie pri aplikácii § 257 CSP vychádzal len z tvrdení žalobcu na pojednávaní 22.6.2021, pričom tieto tvrdenia žalobca nijakým spôsobom nepreukázal. Napriek uvedenej skutočnosti však súd prvej inštancie považoval tieto tvrdenia za pravdivé a preukázané, pričom na takýchto záveroch založil potrebu aplikácie § 257 C.s.p. na predmetný prípad, čo však nie je dostačujúce. V druhom rade odvolací súd poukazuje na to, že minimálne finančná situácia žalobcu sa nejaví ako situácia zakladajúca dôvody hodné osobitného zreteľa, pretože napriek tvrdeniam žalobcu o tom, že je nezamestnaný a nemá žiaden príjem, keďže z tvrdení samotného žalobcu vyplýva, že v roku 2019 kúpil motorové vozidlo za sumu 800 eur, ktorého prevádzka a údržba (vzhľadom na to, že ide o 12-ročné vozidlo podľa tvrdení žalobcu) si vyžaduje určité aj zvýšené finančné náklady a rovnako aj z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplynulo (bod 10. odôvodnenia, posledná veta), že žalobca nadobudol postúpenú pohľadávku za odplatu vo výške 50 eur, a to na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 21.03.2020, t. j. tri mesiace pred podaním žaloby na súd prvej inštancie“. Inak povedané, skutočnosti a dôkazy, na ktoré odvolací súd podporne prihliadal, hoci nespĺňali podmienky § 366 písm. d) CSP a boli uplatnené po zákonnej koncentrácii, neboli rozhodujúcimi pre výsledok odvolacieho konania. Navyše skutočnosti uvádzané v poukazovanom vyjadrení žalovanej z 8.11.2021 boli žalobcovi známe, mal o nich vedomosť a osobitne sa k nim vyjadril. Aj v prípade, že by odvolací súd na novoty neprihliadol, mal dostatok podkladov pre svoje rozhodnutie o odvolaní žalovanej s rovnakým výsledkom predstavujúcim zmenu napadnutého výroku o náhrade trov konania podľa § 388 CSP. Vzhľadom na uvedené okolnosti prípadu a špecifikum veci, skutočnosť, že odvolací súd pripustil novoty v rozpore s § 366 CSP, ktorými len podporil primárnu právnu argumentáciu, nedosahuje intenzitu spôsobilú porušiť právo dovolateľa na spravodlivý proces. Podľa odvolacieho súdu samotným pochybením, v dôsledku ktorého odvolací súd podporne prihliadol na neprípustne uplatnené novoty, nedošlo k naplneniu podmienky zmätočnostnej vady podľa § 420 písm. f) CSP. Tento dôvod sám o sebe nespôsobuje nesprávnosť napadnutého rozhodnutia a nie je spôsobilý vyvolať potrebu jeho zrušenia. Zároveň v napadnutom rozhodnutí bol v

podstate eliminovaný možný negatívny následok nesprávneho procesného postupu a to tým, že na základe neprípustných a oneskorených novôt nebola v rozhodujúcom a podstatnom odôvodnená nevyhnutnosť zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom. Týmto bolo vylúčené namietané porušenie práva dotknutej strany na spravodlivé súdne konanie, zahrňujúce v tomto prípade aj dovolateľom zdôrazňované právo na rovnosť strán sporu.

22. Dovolateľ podporil svoj názor o prípustnosti zmätočnostnej vady spočívajúcej v porušení procesnoprávnej roviny zabezpečenia princípu rovnosti sporových strán poukazom na uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/35/2019 a 1Cdo/24/2019.

22.1. Uznesením sp. zn. 5Cdo/35/2019 z 25. februára 2021 bolo rozhodnuté o zrušení rozsudku odvolacieho súdu a vrátení mu veci na ďalšie konanie v podstatnom z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý posúdil námietku dovolateľa ako novú v súlade s ustanovením § 366 CSP a nezohľadnil, že takáto námietka bola uplatnená počas prvoinštančného konania.

22.2. Uznesením sp. zn. 1Cdo/24/2019 z 25. augusta 2021 došlo k zrušeniu rozsudku odvolacieho súdu a vráteniu mu veci na ďalšie konanie v podstatnom z dôvodu, že (i) odvolací súd nedoručil žalobcom prílohy, ktoré boli pripojené v vyjadrení žalovanej, pričom išlo o dôkaz, o ktorý odvolací súd oprel svoje rozhodnutie a ktorý nebol predložený počas konania pred súdom prvej inštancie, z čoho vyplýva, že žalobcovia nemali možnosť sa oboznámiť a vyjadriť k takto predloženému dôkazu; (ii) takýto dôkaz, o ktorý oprel odvolací súd svoje rozhodnutie, navrhnutý žalovanou v odvolacom konaní, nebol odvolacím súdom riadnym spôsobom vyhodnotený, či sa jedná o novotu a ani relevantne nezdôvodnil prečo naň v odvolacom konaní prihliadal.

22.3. Z uvedeného podľa názoru dovolacieho súdu vyplýva, že relevantnou pre danú vec by mohla byť len argumentácia uvedená pod bodom (ii) vzťahujúca sa k uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/24/2019, avšak v predmetnej veci nešlo o taký dôkaz, o ktorý odvolací súd výlučne oprel svoje rozhodnutie. Z uvedených dôvodov po oboznámení sa s podstatou odôvodnenia dovolateľom označených rozhodnutí, dovolací súd zistil, že sa zaoberali procesne odlišnými situáciami, v porovnaní s predmetným dovolacím konaním.

23. V súvislosti so zákonnou požiadavkou na obsahovú kvalitu odôvodnenia rozhodnutia, žalobca v dovolaní namieta, že napadnuté rozhodnutie je v rozpore s ustanovením § 393 ods. 3 CSP, pretože sa odvolací súd odklonil od iných záverov v podobnej veci vedenej na Krajskom súde v Prešove sp. zn. 3CoCsp/36/2021.

23.1. Podľa § 393 ods. 3 CSP ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

24. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením požiadavky princípu spravodlivého procesu a princípu právnej istoty, vyjadrený v čl. 2 ods. 2 CSP. Ustálená súdna prax má byť vytváraná najvyššími súdnymi autoritami. V systéme všeobecného súdnictva je touto autoritou Najvyšší súd SR, ale nepochybne aj Ústavný súd SR, Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu, a ak pôjde o aplikáciu úijného práva aj Súdny dvor Európskej únie so sídlom v Luxemburgu. Sporové strany legitímne očakávajú, že ich spor bude rozhodnutý za obdobnej skutkovej situácie rovnakým spôsobom, a to najmä v situácii, ak v podobnej veci existujú publikované rozhodnutia uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

25. Navzdory legitímnej požiadavke na jednotu rozhodovania súdov v identických prípadoch právny poriadok nepozná pravidlo viazanosti senátu odvolacieho súdu právnym názorom vysloveným iným senátom toho istého súdu. Zjednocovanie rozchádzajúcej sa rozhodovacej praxe súdov bolo rekodifikáciou procesného práva zverené len dovolaciemu súdu (inštitút veľkého senátu). I napriek tomu si najvyšší súd uvedomuje, že „princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje princíp právnej istoty a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane je nutné uviesť, že predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých veciach. V takom prípade je však

súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 Civilného sporového poriadku), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal.“ (nález ústavného súdu z 25. júna 2019 sp. zn. III. ÚS 275/2018).

26. I keď dovolateľ dôvodí odlišným rozhodnutím odvolacieho súdu v identickej veci, je potrebné si ako prvé uvedomiť, že rozdielnosť rozhodovania v zdanlivo identických prípadoch môže mať i svoj dôvod a bez poznania konkrétnych skutkových okolností oboch (resp. aj viacerých) porovnávaných prípadov nemožno prijať ani záver, že o identické prípady (skutkovo aj právne) naozaj ide. V inom rozhodnutí Krajského súdu v Prešove (ktorého stranou bol dovolateľ) sp. zn. 3CoCsp/36/2021 na odvolanie žalovaného voči výroku o trovách konania rozsudku Okresného súdu Poprad, odvolací súd potvrdil výrok, ktorým stranám sporu náhradu trov konania nepriznáva z dôvodu opodstatnenosti aplikácie § 257 CSP berúc na zreteľ finančnú a sociálnu situáciu žalobcu, ktorý je nezamestnaný, žije z úspor a býva u svojej tety, pričom majetková sféra žalovaného ako podnikateľského subjektu nebude ohrozená. To znamená, že odvolací súd v týchto porovnávaných rozhodnutiach konštatoval sčasti rozdielnú majetkovú a finančnú situáciu žalobcu na základe vykonaných dôkazov. Dovolací súd uvádza, že ani prípadné nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov odvolacím súdom nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade odvolaciemu súdu, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá.

27. So zreteľom na uvedené, pokiaľ v danom prípade žalobca v dovolaní poukazuje na odklon napadnutého rozhodnutia od rozhodnutia krajského súdu, pričom nejde o rozhodnutie vydané najvyššími súdnymi autoritami, dovolateľom označené rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3CoCsp/36/2021 nemožno zaradiť do pojmu ustálená rozhodovacia prax a zároveň išlo o čiastočne rozdielnú skutkovú situáciu v označených veciach, dovolací súd preto nezistil žalobcom namietané nedodržanie ustanovenia § 393 ods. 3 CSP. Postupom súdu, ktorý sa neprieči zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

28. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

29. Z uvedeného vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že uvedený, dovolateľom uplatnený dovolací dôvod nie je daný a v dôsledku toho dovolanie dovolateľa podľa ustanovenia § 447 písm. c) CSP odmietol.

30. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.